

Слободан СЛОВИНИЋ*

САВРЕМЕНА ЦРНОГОРСКА ЛИКОВНА УМЈЕТНОСТ Изложбе, пропаганда, издаваштво, медији

Креативно-стваралачки чин и настало дјело нијесу сами себи циљ. Умјетник логично жели да своје стваралаштво презентира јавности. У галеријским просторима, дјела остварују свој неопходан публицитет. Због тога организовању изложби треба посветити посебну пажњу. Свакако, изложбе морају бити праћене каталошким публикацијама и критичким освртима у одговарајућим медијима. Изложбе лишене каталога и критичко-медијских записа временом бивају потиснуте у заборав. Јасно је колико је битан тај континуирани и веома условљен слијед: *умјетник-дјело-изложба-каталог-критика-медији*.

Умјетнички посленици упорно и с правом настоје да истакну значај и важност ликовне умјетности за црногорску културу. Но, недостатна публицистичка стварност, озбиљно их у томе опомиње па често и демантује. Нажалост недостају: историја модерне црногорске ликовне умјетности, ликовна енциклопедија, специјализован ликовни часопис. Наши великани ликовне умјетности немају монографских издања, средња генерација умјетника обухваћена је дјелимично каталошким публикацијама, а млади умјетници су све бројнији на ликовној сцени. Истина, велики публицистички јаз испунили су наши истакнути историчари умјетности, ликовни критичари и есејисти, вриједним књигама и каталозима.

Код нас у тој области постоји одређени број издања. Да поменемо само неке: Јубиларна монографија Удружења ликовних умјетника Црне Горе „УЛУЦГ 1946-1986“; „Ликовни живот“ (1996), историчарке умјетности Ратке Ђетковић; „Огледи и критике“ (1997) и „Ликовна хроника“ (1998), Олге Перовић; „Са ликовних обзорја“ (1998), сликара и есејисте Николе Вујошевића; „Простор / Вријеме / Трајање“ (2000), историчара умјетности Милана Маровића; „Лексикон црногорских умјетника 1946-2001“, исто-

* Слободан Словинић, сликар и ликовни критичар

ричара умјетности Драгана Радовановића, Љиљане Зековић и Наташе Никчевић; „Врхови савремене црногорске умјетности” (2005), историчара умјетности Огњена Радуловића; „Црна Гора у Паризу-Разговори и сусрети са умјетницима” (2007), публицисткиње Бранке Богавац; „Индивидуалне ликовне поетике” (2008), историчарке умјетности Љиљане Зековић. У припреми је „Црногорска умјетност XX вијека”, историчара умјетности Младена Ломпара, и друге публикације.

На ликовно-критичкој публицистици мора се посебно инсистирати и упорно истрајавати. Све ликовне изложбе неизоставно морају да прате солидни каталози, неопходно је да изложбе буду обухваћене критичким текстовима, како би стваралачки чин био цјелисходан и заокружен. Такође, треба тежити да се положај ликовне умјетности подигне на значајнији ниво, да се дефинише општа стратегија развоја ликовне умјетности, те да се ликовна умјетност суштински и осмишљено почне укључивати у европске културне токове.

Штампани и електронски медији веома су значајни за презентацију, афирмацију и популаризацију културе и умјетности уопште. У најширем смислу, култура и умјетност су најбитнији идентитетски супстрати свих народа и друштава. Када се то зна, због чега се култура у готово свим медијима, осим специјалистичким, презентује на претпоследњем мјесту. Редосљед је глобално сличан, политика је примарна, слиједе друштвена збивања, економски проблеми, локална догађања, слиједи култура, и на крају, спортска информатика. Због чега је успостављен такав редосљед? Треба се запитати да ли су култура и умјетност само нека врста пратеће декорације.

Сигурно, нико не може оспорити да културно-умјетничких прилога у медијима нема, али је недовољно суштинских и ауторских. Обимнија је информатика која се преузима са моћног Интернета и из других извора. Тако се често губе критеријуми шта је преузето, а што је аутентични став саопштавајућег. Општа комерцијализација преправила је готово све медије. Та појава је прилично карактеристична у вријеме празника, а посебно новогодишњег славља. Честитке, поруке, рекламе, огласи, уз минимум садржајног и суштинског. Електронски медији подлегли су тој еуфорији много више. Чаробна кутија са покретним сликама је најважнији експонат у сваком дому. Све се одвија уз тај магични прозор који је перманентно активан. Но, ако желите да испратите континуирано емисију из културе и умјетности, да видите добар филм у једном блоку, да одслушате класични концерт, спознате нове издавачке подухвате, у томе нећете успјети. Слиједе перманентни прекиди, рекламе, поруке, обавјештења, упзорења.

Када се проблематика сагледа у најширем смислу, гледалиште је, осим културе и умјетности, напросто жељно и добре комедије, жељно је опуштања и релаксације. Наши електронски медији су у потпуности протјерали хумор. Да нема каткада скривене камере око поноћи, на починак би се ишло уз гранате, експлозије, рушевине, пожаре и мноштво унакажених и ојађених. Континуирано, општи пресинг криминалистичким серијалима, насиљем, разбојништвом, пуцањавом, убиствима. Дobar стари каубојски филм дјеловао би као мелем, али и њих више нема. Гледалиште је запљуснуто тривијално-залуђујућим латино-америчким шундом. Пресија не јањава како се важни животни проблеми усложњавају, тако се све већа количина баналности енормно мултипликује.

